

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Karppinen, A. (2019) Keikkakioskilta työkeikalle ja harjoitteluun. TAMK-konferenssi – TAMK Conference 2019. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, Erillisjulkaisuja, s.71 - 77.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/TAMK-konferenssi-2019.pdf>

9. KEIKKAKIOSKILTA TYÖKEIKALLE JA HARJOITTELUUN

Anneli Karppinen, lehtori, media-alan koulutus, Co-Studio-hankkeen projektipäällikkö, TAMK

SILPPUTYÖ, KOMBITYÖ, NYHTÖTYÖ, vuokratyö, mosaiikkimainen projektityö, freelancertyö. Itsensä työllistäminen, sivutoiminen yrittäjäyys, kevytyrittäjäyys, laskutuspalvelut. Sanat kuvaavat nykyisen työelämän ilmiöitä. Erityisesti suhdanneherkällä media-alalla työ on projektiluonteista, työsuhteet epätyypillisiä ja kausityöttömyyttä esiintyy runsaasti.

Samankaltaisen kehityksen ennustetaan laajenevan myös muille aloille. Valtioneuvoston Policy Brief -julkaisussa Miltä näyttää työn tulevaisuus? (Dufva et. al. 2016) korostetaan, että työ muuttuu selkeästi aikaan, paikkaan ja työnantajaan sidotusta työstä kohti monimuotoista, itseohjautuvaa ja monitilaista työtä. Työtä ei voi tällöin enää ymmärtää ainoastaan työajan tai työnteon paikkojen ja työnantajien kautta.

Perinteisesti ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelijoiden työharjoittelu on keskeinen tapa verkostoitua työelämään ja työllistyä (Liimatainen 2015). Harjoittelu on pohjautunut malliin, jossa työn oletetaan tapahtuvan yhtäjaksoisesti työpaikalla ja jossa työpaikan osoittama harjoittelun ohjaaja vastaa palautteesta ja työn sisältöihin liittyvästä ohjaamisesta. Tämä ei ole enää digitalisoituvassa työelämässä riittävä malli. Oppilaitosten haasteena on vastata paremmin uuden työn vaatimuksiin tavoilla, jotka tiivistävät oppilaitosten ja työtä tarjoavien yritysten yhteistyötä ja myös parantavat opiskelijoiden mahdollisuuksia löytää töitä tai työllistää itsensä uudenlaisen työn muodoin.

Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) ja Tampereen seudun ammattiopiston (TREDU) yhteishankkeessa, Co-Studioissa, tartuttiin kovaan haasteeseen ja lähdettiin etsimään ratkaisuja siihen, miten opiskelijoita voitaisiin valmentaa paremmin työelämään, vahvistaa heidän työelämäosaamistaan ja työllistymistään. Hankkeessa kokeiltiin keikkatyötä yhtenä opiskelijoiden työharjoittelun muotona sekä uudenlaista yhteistyötä työvoimaviranomaisten kanssa.

Keikkamuotoisen työharjoittelua kokeiltiin kymmenen eri alojen yritysten ja yhteisöjen kanssa. TAMKista ja TREDUSTA kokeiluun osallistui 20 vapaaehtoista, kokeilunhaluista opiskelijaa sekä neljä opettajaa.

Co-Studio-hankkeen keskeisenä tavoitteena oli kehittää toimintakäytänteitä, joilla oppilaitokset voivat vastata työelämän uusiin haasteisiin, valmentaa media-alalle valmistuvia työelämään ja ennaltaehkäistä työttömyyttä. Media-alalla esimerkiksi freelancerina työskentely on ollut pitkään käytäntönä mutta alalle valmistuvilla tekijöillä ei ole välttämättä kokemusta tällaisesta työstä.

Hankkeen tavoitteena oli myös kehittää tiedonvälitystä ammattikentällä toimivien ja oppilaitosten välillä. Alueellisissa elokuva- ja tv-tuotannoissa tarvitaan apukäsiä ja harjoittelijoita, joiden tavoittaminen keskitetysti on ollut työlästä, koska yhteistä viestintäkanavaa ei ole ollut. Tämä on ollut haasteena myös muiden kuin media-alan yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Yksittäiset työtarjoukset ja keikat ovat ohjautuneet eri opettajille, jolloin tieto ei ole välttämättä saavuttanut kaikkia mahdollisia tekijöitä.

Keikkatyötä ja yrittelijäisyyttä

Keikkamuotoinen harjoittelun kokeilu aloitettiin luomalla keikkaharjoittelun pelisäännöt. Workshopiin osallistuivat eri alojen yritysten ja yhteisöjen edustajia, opiskelijoita ja harjoittelusta vastaavia opettajia. Yhdessä määriteltiin mikä on keikka, miten se tilataan sähköpostin ryhmätyökalun kautta, kuinka paljon sen teettäminen maksaa ja miten laskutus hoidetaan. Sovittiin myös käytänteistä, miten toimeksiantaja löytää tehtävään sopivimman opiskelija, mahdolliset muut tarvittavat resurssit ja miten opiskelijaa ohjataan ja annetaan palautetta. Pelisääntöjä kokeiltiin opiskelijoiden tekemillä työkeikoilla ja tarkennettiin saadun palautteen mukaan.

Co-Studioissa opiskeltiin myös freelancerina työskentelyä yrittelijäisyyttä tukevissa workshopeissa. Yrittelijäisyys-päivänä 20 media-alan opiskelijaa yhdessä Tampereen työllisyyspalveluiden suunnittelijoiden kanssa tutkivat keikkatyöhön sopivaa lyhytkestoisista yrittäjyyttä, ”kevytyrittäjyyttä”, ja laskutuspalvelujen käyttöä haasteineen ja mahdollisuuksineen. Samalla laajennettiin näkyviä työmarkkinoille. Yhdessä ideoitiin, millaisia mediapalveluja opiskelijat voisivat tarjota eri alojen mikroyrityksille, esimerkiksi parturi-kampaajalle, kivijalkakauppiaalle, kukkakauppiaalle ja kone-alan yrittäjälle. Yhdessä havaittiin, että silpputyömarkkinoilla media-alalle valmistuvan työkeikat ovat usein piilossa ja ne voivat olla muissakin kuin media-alan yrityksissä. Työpaikat on vain havaittava ja uskallettava tarjota omaa osaamistaan. Tämä vaatii itsetuntemusta, omien vahvuuksien ja arvojen tunnistamista, sanoittamista ja kuvittamista.

Heti kokeilun alussa ilmeni, että opiskelijoiden työelämävalmiuksia oli vahvistettava. CoStudiossa järjestettiin yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa workshop, jossa harjoiteltiin nykyaikaisia työnhakutekniikoita sekä oman osaamisen tunnistamista, sanoittamista ja markkinointia. Mediatöihin!-workshopissa oma osaaminen tehtiin näkyväksi sosiaalisessa mediassa. Opiskelijat tekivät oman LinkedIn profiilinsa ja suunnittelivat video-CV:tään sekä tekivät oman osaamisen markkinointisuunnitelman.

Opiskelijoiden oman osaamisen markkinointia kokeiltiin Keikkakioski-tapahtumassa. Mukana oli yhdeksän eri alojen yritysten ja yhteisön edustajaa sekä 40 media-alan opiskelijaa. Keikkakioskeilla opiskelijat esittelivät osaamistaan ja yritysten ja yhteisöjen edustajat tarjosivat työkeikkoja. Runsain kysyntä oli some- ja video-osaajista. Ja ennen kaikkea tarvittiin nuorten tekijöiden näkemystä. Keikkakioskeilta moni opiskelija loi asiakassuhteen ja sai itselleen työkeikan.

Keikkakioskilta työharjoitteluun

Keikkamuotoisen työharjoitteluun liittyvien kokeilujen, toimeksiantajien ja työvoimaviranomaisten kanssa tehdyn yhteistyön pohjalta Co-Studiossa kehitettiin

Keikkakioski-konsepti. Lyhyesti kyse on siitä, että keikkamuotoisessa harjoittelussa toimeksiantajat ostavat opiskelijoilta työkeikkoja korvausta vastaan. Opiskelijat toimivat kuten freelancerit, kokeilevat lyhytkestoista yrittäjyyttä (ns. ”kevytyrittäjyyttä”) ja laskutuspalveluiden käyttöä. Työkeikoista opiskelijoille kertyy myös opintopisteitä

Opiskelijat tekivät työkeikoilla esimerkiksi yrityksen tai yhteisön sisäisiä ja ulkoisia viestintä- ja markkinointimateriaaleja, suunnittelevat ja toteuttavat infografiikkaa, animaatioita, esittely- ja opasvideoita sekä striimasivat tapahtumia nettiin.

Keikkakioskin pelisääntöjen mukaan toimeksiantaja määrittelee selkeän työkokonaisuuden työkeikalle ja lähettää siitä kuvauksen Keikkakioskin omalla verkkosivulla olevan tilauslomakkeen kautta. Keikkatarjous ohjautuu oppilaitoksen työharjoittelusta vastaavalle opettajalle. Hän ehdottaa opiskelijoita keikalle, toimeksiantaja haastattelee heidät ja valitsee sopivimmat tekijät.

Keikan alussa toimeksiantaja, opiskelija ja harjoittelusta vastaava opettaja pitävät palaverin, jossa määritellään työtehtävän sisältö ja kesto, palkkion suuruus, vastuut ja tekijänoikeudet sekä muiden resurssien tarve. Tällöin sovitaan myös laskutustavasta ja vakuutuksista. Neuvottelujen pohjalta opiskelija tekee opettajan avustuksella tarjouksen toimeksiantajalle.

Keikan aikana opiskelija toimii itsenäisesti toimeksiantajan ohjauksessa. Tarvittaessa opiskelija voi pyytää tukea opettajalta. Keikan lopussa toimeksiantaja, opiskelija ja opettaja käyvät palautekeskustelun. Opiskelija raportoi keikasta kirjoittamalla kokemuksiaan työkeikasta Keikkakioskin blogiin. Opintopisteet opiskelija saa palautettuaan harjoitteluraportin, joka on kooste useasta keikasta.

Tyytyväisiä asiakkaita ja keikkatyöläisiä

Keikkamuotoiseen harjoittelukokeiluun osallistuneiden toimeksiantajien ja opiskelijoiden suullisen palautteen mukaan molemmat osapuolet pitivät keikkatyötä hyvänä työharjoittelun muotona.

Toimeksiantajat olivat tyytyväisiä opiskelijoiden tekemiin töihin. Työkeikaksi sopi selkeästi määritelty tehtävä, joka oli mahdollista suorittaa lyhyessä ajassa ja pienin resurssein. Toimeksiantajien mukaan työelämässä pärjää parhaiten ne, joilla on ammatillinen perusosaaminen hallussa ja hyvät sosiaaliset taidot. On uskallettava rohkeasti kertoa mitä osaa ja mihin tarvitsee lisäohjausta. On osattava kysyä.

Kokeiluun osallistuvat opiskelijat olivat tyytyväisiä kokemuksiinsa. He pitivät keikkatyötä mielekkäänä tapana vahvistaa omaa ammatillista osaamistaan. Sen lisäksi he saivat kokemuksen freelancerina toimimisesta, yrittäjyydestä ja asiakkaiden kanssa toimimisesta. Monet loivat myös omia tulevia asiakassuhteitaan ja saivat työkeikan perusteella samalta toimeksiantajalta uusia keikkoja.

Suurimpana haasteena opiskelijat pitivät oman työn hinnoittelua ja aikataulujen sovittamisen muihin opintoihin. Työkeikkojen tekeminen muiden opintojen rinnalla onkin uusi haaste oppilaitoksille. Jotta keikkamuotoinen työharjoittelu olisi mahdollinen, opiskelijoiden henkilökohtaiset oppimispolut on oltava joustavia. Myös työkeikoilla oppiminen on rinnastettava oppilaitoksessa opiskeluun.

Opiskelijat tarvitsevat toimeksiantajan lisäksi myös opettajien tukea ja ohjausta, erityisesti neuvotellessaan asiakkaan kanssa. Co-Studio-hankkeen kokeilussa oli mukana pieni opiskelijaryhmä, jolloin opiskelijoiden ohjaaminen oli hallittavissa. On selvää, että opiskelijaryhmän kasvaessa keikkamuotoisen harjoittelun ohjaamiseen on varattava riittävästi ohjausresursseja.

Keikkamuotoinen harjoittelu opintoihin

Co-Studioissa syntynyttä Keikkakioski-konseptia kehitetään edelleen. Hankkeen aikana tehtyjen kokeilujen hyvien kokemusten perusteella TAMKin media-alan koulutuksessa keikkamuotoinen harjoittelu otetaan käyttöön yhtenä harjoittelun muotona. Tavoitteena on, että Keikkakioski-konseptia voitaisiin kokeilla media-alan lisäksi myös muilla koulutusaloilla sekä eri koulutusasteilla ammattiopistosta yliopistoon. Onhan keikkatyö vakiintumassa yhdeksi työn muodoksi yhä useammille aloille.

TAMKin ja Tredun yhteishanke aloitettiin syksyllä 2017 ja päättyi huhtikuussa 2019. Hankkeen yhteistyökumppanit ovat Tampereen kaupungin työllisyyspalvelut, Pirkanmaan liitto ja Business Tampere.

Lisätiedot:

co.studio.fi

keikkakioski.blogs.tamk.fi

Lähteet

Dufva, M., Halonen, M., Kari, M., Koivisto, T., Koivisto, R. & Myllyoja, J. 2016. Miltä näyttää työn tulevaisuus? Tilannekatsaus ja kuusi muutokulua. Policy Brief 19/2016, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta.

Liimatainen, T. 2015. Miten menee -kysely 2015. Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistuneiden medianomien näkemyksiä työelämästä, työllistymisestä sekä koulutuksesta. https://www.theseus.fi/discover?rpp=10&etal=0&query=Liimatainen&scope=10024/13&group_by=none&page=2